

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Α. Μη λογοτεχνικό Κείμενο

Κι όμως, το πλαστικό είναι συχνά «σύμμαχος» της ανακύκλωσης

Το απόσπασμα προέρχεται από την ιστοσελίδα του liberal.gr, <https://www.liberal.gr/news/ki-omos-to-plastiko-einai-suchna-summachos-tis-anakuklosis/419120>, 8/12/2021, (Διασκευή)

Καθώς η ανακύκλωση μπαίνει ολοένα και «βαθύτερα» στην ελληνική καθημερινότητα, μία κεντρική παράμετρος αφορά το τι, αν και πώς ανακυκλώνεται. Όλα τα υλικά δεν είναι τα ίδια, αλλά ακόμη και στις επιμέρους κατηγορίες πλαστικών υπάρχουν τύποι που ανακυκλώνονται εύκολα, ενώ άλλοι όχι. Πρόκειται για μια διαφοροποίηση με κρίσιμη σημασία για την ίδια τη διαδικασία της ανακύκλωσης. Και σε αυτή τη διαπίστωση η αναλυτική γνώση γίνεται οδηγός για έναν καλύτερο και πιο βιώσιμο τρόπο ζωής.

Το πλαστικό, για παράδειγμα, υπήρξε για χρόνια το «κόκκινο πανί» των περιβαλλοντικών οργανισμών, με κυρίαρχο παράδειγμα τη «μάχη» κατά της πλαστικής σακούλας των super market¹. Το πλαστικό, ωστόσο, μαζί με πολλά παράγωγα υλικά του θα παραμείνει στη ζωή μας. Το ζητούμενο, λοιπόν, όπως καταγράφεται από την επιστημονική και περιβαλλοντική κοινότητα, είναι να γνωρίζουμε ποια «βαρύτητα» έχει κάθε κατηγορία πλαστικού στη διαδικασία της ανακύκλωσης. Άλλωστε, και η γνώση για τα επιμέρους υλικά δεν είναι στατική. Ενώ και η διαχείρισή τους προσαρμόζεται διαρκώς, λαμβάνοντας υπόψη νέες πληροφορίες και εξελίξεις για τα συστήματα ανακύκλωσης, τις νομοθετικές αλλαγές, την παραγωγή νέων υλικών.

Τη διαπίστωση αυτή κάνει ο νέος οδηγός της WWF², ο οποίος δόθηκε στη δημοσιότητα το καλοκαίρι και προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις κατηγορίες πλαστικού και τις δυνατότητες ανακύκλωσης για κάθε μία απ' αυτές. Το κύριο συμπέρασμά του: «τα πλαστικά δεν μπορεί και δεν πρέπει να δαιμονοποιηθούν». Αντίθετα, η γνώση για το ποιες κατηγορίες πλαστικού ανακυκλώνονται εύκολα και ποιες όχι, συμβάλλει και στην αντίστοιχη διαχείρισή τους από την πλευρά των πολιτών.

Για παράδειγμα: Λίγοι γνωρίζουν ότι υλικά που «θεωρούν» ανακυκλώσιμα, όπως τα πλαστικά πιάτα και μαχαιροπήρουνα, τα καλαμάκια και οι συσκευασίες των fast food³ από φελιζόλ, απλά ΔΕΝ ανακυκλώνονται! Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος για τον οποίο σταμάτησε (δια νόμου)

¹ Πολυκατάστημα

² World Wide Fund for Nature, Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (ακρωνύμιο)

³ Γρήγορο, πρόχειρο φαγητό

η διάθεσή τους στην αγορά και ξεκινά η αντικατάστασή τους με αποδεδειγμένα ανακυκλώσιμα υλικά.

Αντίθετα, οι φιάλες PET⁴ που χρησιμοποιούνται στην εμφιάλωση φυσικού μεταλλικού και ανθρακούχου νερού, αναψυκτικών, χυμών, γάλακτος, όπως και τα πώματά τους θεωρούνται πλήρως ανακυκλώσιμα και μπορούν να εναποτεθούν χωρίς πρόβλημα στον «μπλε κάδο». Εξάλλου, οι εταιρείες του κλάδου αυτού, [...] βρίσκονται ένα βήμα μπροστά σε ό,τι αφορά τις ορθές πρακτικές ανακύκλωσης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 2023 ξεκινά η λειτουργία συστήματος επιστροφής εγγύησης για πλαστικές φιάλες (και για φιάλες αλουμινίου). Δηλαδή, όταν ένα πλαστικό μπουκάλι επιστρέφεται στα κατάλληλα σημεία, ο αγοραστής θα παίρνει πίσω το επιπρόσθετο ποσό που έδωσε σαν «εγγύηση», όταν αγόρασε το προϊόν. Στόχος είναι με αυτό το σύστημα να συλλέγεται το 77% των πλαστικών φιαλών που διατίθενται στην αγορά έως το 2025, και το 90% έως το 2029.

Άλλωστε, το πλαστικό ως υλικό, φθηνότερο στην παραγωγή και διαχείριση σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες, συμβάλλει στη μείωση του τελικού κόστους των καταναλωτικών αγαθών, ώστε αυτά να γίνονται οικονομικά πιο προσιτά, αλλά και συχνά πιο εύκολα διαχειρίσιμα. Χωρίς τα πλαστικά οι τιμές για τα περισσότερα προϊόντα θα ήταν κατά πολύ ακριβότερες και πολλές φορές απαγορευτικές. Και την ίδια στιγμή θα τα καθιστούσαν πολύ πιο δύσκολα στη χρήση. Το παράδειγμα των πλαστικών μπουκαλιών νερού είναι ιδιαίτερα ενδεικτικό. Ιδιαίτερα αν σκεφτούμε πόσο διαφορετική θα ήταν η καθημερινότητα εάν το φυσικό μεταλλικό νερό συνέχιζε να πωλείται σε γυάλινες φιάλες, όπως πριν μερικές δεκαετίες...

A3. Αξιοποιώντας τις θέσεις του κειμένου, να γράψεις μια προφορική εισήγηση 200-250 λέξεων που απευθύνεις στους/στις συμμαθητές/συμμαθήτριάς σου με θέμα τη σύνδεση της ανακύκλωσης με την υπεύθυνη στάση του πολίτη. Την εισήγησή σου θα την παρουσιάσεις στο πλαίσιο σχολικής ημερίδας με τίτλο «Η γνώση και η υπευθυνότητα γίνονται οδηγοί για έναν καλύτερο και πιο βιώσιμο τρόπο ζωής όλων».

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

Το κίτρινο παιδικό ποτήρι

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το ομότιτλο διήγημα που έχει συγγράψει η Ιώ Κούκη, η οποία σπούδασε παιδαγωγικά και εξειδικεύτηκε στη Λογοτεχνία. Το έργο δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα <https://www.fractalart.gr/to-kitrino-paidiko-potiri>, 21/09/2021.

⁴Ένας πολυεστέρας, υλικό από το οποίο κατασκευάζονται τα πλαστικά μπουκάλια

Κάθισε διπλά στο στρογγυλό χαμηλό τραπέζι, σταύρωσε τα πόδια της, έγειρε το χέρι της, σαν να ήταν έτοιμη να σερβιριστεί. Με την άκρη του ματιού της υποπτευόταν το μπουκάλι στο κέντρο του τραπεζιού, το ανοιχτήρι δίπλα και γύρω τους δύο πλαστικά παλιά ποτήρια. Όσο περίμενε, το μυαλό της άρχισε να διψάει μηχανικά. [...]. Ο πατέρας της έδινε πάντα σε ένα πλαστικό κίτρινο παιδικό ποτήρι, που έμοιαζε στη φόρμα του με αυτά που ήταν τοποθετημένα πάνω στο στρογγυλό τραπέζι.

Εστίασε το βλέμμα της στο [...] ανοιχτήρι. Το είχε φέρει από το σπίτι της. Είχε πει να μην φέρει κανένα αγαπημένο αντικείμενο μαζί της, αλλά το ανοιχτήρι ήταν πάνω στον πάγκο της κουζίνας και το χρώμα του της γυάλισε γοητευτικά κάτω από το φωτιστικό του τοίχου. Το έβαλε μηχανικά στην τσάντα της, της άρεσε ο μεταλλικός ήχος ανάδουσής του με τα υπόλοιπα πράγματά της, όσο έτρεχε για να φτάσει στην ώρα της. Είκοσι και τόσα χρόνια και έλαμπε σαν καινούργιο, το άτιμο. Ο πατέρας της το γυάλιζε συχνά πριν να ανοίξει τα μπουκάλια στις γιορτές. Ήταν το τελευταίο.

–[...] Μετά τα δεκαοχτώ μου κρατούσα τα άδεια μπουκάλια στη γωνία του δωματίου μου και τα γέμιζα με λουλούδια μέχρι να ξεραθούν ή τα τύλιγα με κορδέλες στο λαιμό τους. Περίμενα να κάνω τη μπάζα μου⁵ στις ονομαστικές γιορτές του Νοέμβρη γιατί σχεδόν κάθε βδομάδα είχαμε τραπέζι στο σπίτι. Τα μπουκάλια μου... Μου άρεσε να τα αγγίζω, να τα χαϊδεύω, να τα μυρίζω, να τα τρίβω πάνω στους καρπούς μου για να με δροσίζει το γυαλί, να τα αγκαλιάζω [...].

Μια δεκαετία σχεδόν μετά, [...] ήξερε (η συγγραφέας) ότι το ανοιχτήρι σάπιζε αργά σε κάποια χωματερή. Το κίτρινο παιδικό ποτήρι όμως δε βρέθηκε ποτέ. Δεν το είχε βρει στη μετακόμιση, αλλά για χρόνια ένιωθε την παρουσία του στο ντουλάπι με τα ποτήρια και τις κούπες που είχε φέρει από το πατρικό της σπίτι. Ίσως και να μην υπήρξε ποτέ τελικά.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Να ερμηνεύσεις στο κείμενο τη συναισθηματική φόρτιση στην οποία βρίσκεται η ηρωίδα του αποσπάσματος (μονάδες 15). Να εκφράσεις τα δικά σου συναισθήματα και τις δικές σου σκέψεις, όταν διατηρείς διάφορα υλικά αντικείμενα (μονάδες 10).

ή

2. Τι θα έλεγες για να πείσεις την ηρωίδα του αποσπάσματος ότι ένα μικρό πλαστικό ποτήρι και ένα ταπεινό μεταλλικό ανοιχτήρι, μπορούν -μέσω της ανακύκλωσης- να έχουν και έναν δεύτερο

⁵ Περίμενα να μαζέψω, να συγκεντρώσω, να κερδίσω πολλά μπουκάλια

κύκλο ζωής, διαφορετικό ίσως από αυτόν που είχαν στο διήγημα, αλλά εξίσου χρήσιμο; Υπόθεσε ότι συντάσσεις μια επιστολή με την οποία απευθύνεσαι στην ηρωίδα.

Μονάδες 25